

Finlandia-palkintotilaisuus 1.12.2021

Valitsija Katri Makkosen puhe

Arvoisat kirjailijat, arvoisat kirjallisuuden ystävät;

Korona-aika on osoittanut meille, mitä yhteiskunnassa voi tapahtua, jos iso osa ihmisistä syystä tai toisesta alkaa uskoa muuta kuin perusteltuun tietoon nojaavaa puhetta.

Tämä aika on muistuttanut meille, kuinka pelkkä oikean tiedon olemassaolo ei riitä. Ei riitä, että puheemme tai kirjoituksemme saavuttaa vain heidät, jotka ovat jo valmiiksi ajatuksillemme vastaanottavaisia. Pitäisi saada myös vastahankaan olevat kuuntelemaan.

Ohipuhumisesta pitäisi päästä vuoropuheluun. Siinä on myös suomalaiselle tietokirjallisuudelle haaste. Miten kirjoittaa tavalla, ettei jo johdanto silitä osaa ihmisistä niin vastakarvaan, että kirja menee kiinni.

Olen saanut viettää menneet viikot kuuden hienon tietokirjan parissa. Vaikka teokset ovat aiheiltaan täysin erilaisia, minun mielessäni ne täydentävät toisiaan. Koin niiden omilla tavoillaan valottavan sitä olennaisinta kysymystä: mitä on hyvä elämä, miten olemme yrittäneet ja yritämme sen saavuttaa.

Olette löytäneet intohimonne, antaneet sille kitsastelematta aikaanne ja tuoneet uskottoman osaamisenne meidän muiden saataville. Toivon, että mahdollisimman moni tarttuu näihin kirjoihin ja osaltaan pohtii, miten tästä jatkamme – kestävästi ja yhdessä mutta yksilöinä.

Elämme myös aikaa, jossa tiedon lisäksi on kyseenalaistettu kulttuurin merkitys. Teos, jonka olen valinnut voittajaksi, perustelee kauniisti, vastaansanomattomasti ja huumorillakin sen, mihin tarvitsemme kulttuuria ja taidetta.

Kirjoittaja sanoo taiteen olevan yksi ihmisen perustarpeista ja kirjoittaa, että vaikka taide ei ole antanut kenellekään elämää, on se lahjoittanut lukemattomille syyn elää.

Näin kirjoitin muistiin teosta lukiessani: ”Kirja avaa uuden maailman, ei sysäämällä minut yksin ovesta sisään, vaan kulkemalla kanssani käsi kädessä. Epävarmuus, jota

kirjaan tarttuessa tunsin, hälvenee. Kirja luo sillan minun ja kirjoittajan erilaisten maailmojen välille. Se hyväksyy minut sellaisena puukorvana kuin olen.”

En malta olla siteeraamatta kohtaa, jossa kerrotaan, miksi taide voidaan kokea vaaralliseksi: ”Yhteiskunnan toimintaedellytys on kuri, taiteen lähtökohta ja päämäärä on kurittomuus. Yhteiskunta kuitenkin tarvitsee taidetta, koska taide osoittaa kurin rajat. Taiteen tarkoitus on laajentaa ajatteluamme ja tarkentaa käsitystämme siitä, millainen ympärillä oleva maailma on.”

Kiitos maailmankuvani laajentamisesta. Kiitos kurittomuudesta. Tämän vuoden tietokirjallisuuden Finlandia-palkinnon voittaa Osmo Tapio Räihälä kirjallaan Miksi nykymusiikki on niin vaikeaa.

Lämpimät onnittelut.